

Recomandările WWF-România privind Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice

Supported by:

on the basis of a decision
by the German Bundestag

Proiect cofinanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate sunt numai ale autorului (autorilor) și nu reflectă în mod necesar cele ale Uniunii Europene sau ale CINEA. Nici Uniunea Europeană și nici autoritatea finanțatoare nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.

Cu sprijinul proiectului EUKI BioJust. Proiectul face parte din Inițiativa Europeană pentru Climă (EUKI) a Ministerului Federal German pentru Afaceri Economice și Acțiuni Climatice (BMWK). Opiniile prezentate în acest document sunt responsabilitatea exclusivă a autorilor și nu reflectă în mod necesar punctul de vedere al Ministerului Federal pentru Afaceri Economice și Acțiune Climatică (BMWK).

Supported by:

on the basis of a decision by the German Bundestag

LIFE Bio-Balance	
Acțiune	C4.5
Livrabil	Elaborarea recomandărilor PNIESC la nivel național
Publicitate	Public, prezentat
Data	Ianuarie 2024
Rezumat	Acest raport oferă recomandări privind revizuirea PNIESC la nivel național

EUKI BioJust	
Acțiune	Pachetul de lucru (WP I.1): Recomandări privind strategiile și planurile naționale
Livrabil	Un document de evaluări și recomandări (1/țară)
Publicitate	Public, prezentat
Data	Ianuarie 2024
Rezumat	Acest raport oferă recomandări privind revizuirea PNIESC la nivel național

Supported by:

on the basis of a decision by the German Bundestag

Mesaje cheie

Prezentul document de recomandări elaborat de WWF-România (Fondul Mondial pentru Natură) a avut la bază versiunea publicată în decembrie 2023 a Planului Național Integrat al României în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030¹.

Procesul de elaborare a Planului Național Integrat al României în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 (PNIESC/Planul) actualizat a fost lipsit de incluziune și transparență, dar și de coerență și claritatea necesară, fapt reflectat inclusiv în investiții lipsite de viziune sau în modul lacunar în care anumite subiecte, măsuri sau investiții sunt tratate. Pentru o îmbunătățire de substanță a acestui document de politică publică extrem de important pentru România, este esențială stabilirea imediată a unui *"dialog pe mai multe niveluri privind clima și energia [...] în cadrul căruia autoritățile locale, organizațiile societății civile, comunitatea de afaceri, investitorii și alte părți interesate relevante, precum și publicul larg, să se implice în mod activ și să discute diferitele scenarii avute în vedere pentru politicile energetice și climatice, inclusiv pe termen lung, și să analizeze progresele înregistrate"*, astfel cum prevede Regulamentul UE privind Guvernanța. Măsura singulară de publicare a Planului pentru o perioadă de timp pe site-ul Ministerului Energiei, în pofida întârzierii, reprezintă o primă etapă esențială, fără însă a asigura acest dialog. Dacă acest proces de consultare a factorilor interesați va fi bazat pe argumente solide, pe date și informații socio-economice și de mediu corecte, care să aibă în centru toți cetățenii români și viitorul acestora, în locul unor interese politice și de grup, ar trebui să implice un dialog real care să conducă la o îmbunătățire substanțială a PNIESC. Acest lucru s-ar putea realiza prin eliminarea investițiilor nesustenabile (precum proiectele hidroenergetice distructive) și promovarea surselor regenerabile prietenoase cu mediul (atât clima cât și biodiversitatea), a comunităților energetice independente, a eficienței energetice, a măsurilor reale de reducere a sărăciei energetice; mai mult, este necesară completarea și armonizarea măsurilor, și corectarea lacunelor și adresarea lipsei de coerență și claritate. Totodată, transparența în alocarea fondurilor și raportarea periodică a progreselor sunt esențiale pentru atingerea obiectivelor naționale în materie de climă și energie.

PNIESC revizuit se află în momentul de față în procedura SEA care are ca scop analiza planului în vederea parcurgerii, ca prim pas, a etapei de încadrare. Având în vedere aspectele evidențiate în acest document de recomandări, în special includerea în cadrul Planului a unor investiții concrete în sectorul energetic cu impact semnificativ de mediu

¹https://energie.gov.ro/wp-content/uploads/2023/12/NECP_Romania_first-draft-version-21.12.2023_RO.pdf

Supported by:

on the basis of a decision
by the German Bundestag

(spre exemplu, un număr de 8 proiecte hidroenergetice), considerăm că acest document de politică publică trebuie să parcurgă procedura completă SEA, Evaluarea Adecvată conform Directivelor Natura 2000 și Evaluarea Impactului asupra Corpurilor de Apă, conform Directivei Cadru privind Apa. Spre exemplu, considerăm că impactul fiecărui sector asupra biodiversității trebuie identificat corect astfel încât să poată fi stabilite și măsurile de reducere a impactului. Conform Directivei SEA, varianta finală a Planului propus trebuie să reprezinte, din punct de vedere al protecției mediului, cea mai bună alternativă de realizare a obiectivelor propuse. Vă reamintim faptul că Directiva precizează obligația clară a autorităților de a realiza evaluarea **în timpul pregătirii documentului strategic**.

În versiunea publicată în luna decembrie 2023 a PNIESC, se recunoaște necesitatea de reducere a consumului de biomasă, o resursă energetică regenerabilă care, însă, emite poluanți semnificativi, afectând negativ mediul și sectorul LULUCF². În pofida acestei recunoașteri, Planul propune măsuri foarte contradictorii, care pe de o parte vizează reducerea consumului de biomasă în sectorul de încălzire și răcire (Î&R) de la 97% în 2020 la 64% în 2030, înlocuindu-l cu pompe de căldură care, în mod optimist, ar urma să ajungă la o pondere de 25% în 2030; iar pe de altă parte, propune triplarea procentului de energie electrică produsă din biomasă, de la 4% în 2019 la 12% în 2030 astfel, se anulează orice beneficii ale reducerii utilizării biomasei în sectorul de încălzire și răcire. În plus, deși Planul include măsura (P&M 37 Creșterea ponderii pompelor de căldură) care să contribuie la reducerea utilizării biomasei forestiere în sectorul încălzirii, nu există detalii în ceea ce privește acțiunile necesare pentru a ajunge la acest obiectiv sau indicatori pentru monitorizarea progresului.

Același mod contradictoriu de abordare se regăsește și în capitolul de evaluare a corelației cu obiectivele LULUCF, precum și a impactului scenariilor privind biomasa asupra obiectivului LULUCF, care nu reușește să facă o corelație între cele două aspecte - traiectoria estimată a cererii de bioenergie și traiectoria estimată a absorbțiilor în sectorul forestier din LULUCF.

² Raportat la Regulamentul (UE) 2018/841 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 cu privire la includerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a absorbțiilor rezultate din activități legate de exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură în cadrul de politici privind clima și energia pentru 2030 și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 și a Deciziei nr. 529/2013/UE.

Supported by:

on the basis of a decision
by the German Bundestag

Recomandări generale privind proiectul de revizuire al PNIESC

În ceea ce privește participarea și consultarea publicului în elaborarea unui astfel de document strategic precum PNIESC, Regulamentul UE privind Guvernanța conține mai multe cerințe, printre care se numără și aceea de a oferi publicului "posibilitatea efectivă și din timp" de a-și "exprima opinia". În plus, amintim faptul că România este parte la Convenția de la Aarhus care stabilește drepturi privind procesul decizional în materie de mediu. În 2019, Comitetul de Conformare al Convenției de la Aarhus a emis un Aviz către Uniunea Europeană care a reiterat faptul că procesele de consultare publică ar trebui să asigure (printre altele) următoarele aspecte:

- acordurile sunt transparente și echitabile;
- informațiile necesare sunt puse la dispoziția publicului;
- există termene rezonabile pentru consultare și
- se ține cont în mod corespunzător de rezultatele participării publicului.

Așa cum am reiterat, procesul de elaborarea a Proiectul de revizuire a PNIESC, transmis Comisiei la 3 noiembrie 2023, nu a avut parte de consultări cuprinzătoare cu societatea civilă și alți stakeholderi importanți. Pentru a remedia aceste deficiențe, Ministerul Energiei, sprijinit de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor și de alte autorități relevante³, ar trebui să implice în mod proactiv toate părțile interesate, inclusiv organizațiile de mediu și autoritățile locale, pentru a remedia lacunele versiunii curente a PNIESC publicată pe site-ul Ministerului Energiei. În ceea ce privește conținutul PNIESC revizuit, în conformitate cu Regulamentul privind Guvernanța, acesta trebuie să includă nu numai o descriere a obiectivelor, țintelor și contribuțiilor naționale la obiectivele generale ale UE și a politicilor și măsurilor planificate în legătură cu obiectivele, țintele și contribuțiile corespunzătoare, ci și o evaluare a impactului politicilor și măsurilor planificate pentru atingerea obiectivelor.

Proiectul revizuit al PNIESC enumeră în tabele politicile și măsurile care vizează atingerea obiectivelor energetice și climatice, incluzând termene specifice, nevoi și surse de finanțare, entități de implementare și indicatori de progres. Aceasta este o configurație diferită față de versiunea anterioară. Cu toate acestea, prezentarea generală a politicilor și măsurilor rămâne incompletă, deoarece lipsesc informații

³ Din PNIESC, pagina 35: "În cazul implementării PNIESC, principalele părți interesate sunt reprezentate de către Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Fondurilor Europene, Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei, Transelectrica, Transgaz și OPCOM, precum și alte entități ce vor fi desemnate prin acte normative, ordine de ministru, etc, care au/vor avea atribuții în acest sens."

Supported by:

on the basis of a decision by the German Bundestag

esențiale, cum ar fi un calendar specific sau indicatori de progres/puncte de referință. În absența unor astfel de detalii, este imposibil să se evalueze eficacitatea și capacitatea de punere în aplicare a măsurilor menționate, precum și corelația acestora cu alte măsuri.

Dialogul consultativ care lipsește ar fi putut lua în considerare în mod deschis și amplu mai multe aspecte, cu implicarea comunității, precum și incluziunea, respectarea drepturilor și aspecte legate de compensațiile convenite (de asemenea, plăți comunitare). Consultările publice ar fi trebuit să se desfășoare din timp și în mod semnificativ, cu informații complete, clare și transparente, ar fi trebuit să implice analize de bună calitate ale sensibilității mediului și să respecte obligațiile de a cartografia biodiversitatea și sensibilitatea faunei sălbatice, rutele de migrație, nevoile ecosistemelor și să ia în considerare toate impacturile asupra mediului. Implicarea timpurie a publicului poate reduce în mod semnificativ planificarea și punerea în aplicare a noilor infrastructuri pe termen lung prin abordarea preocupărilor încă de la început. Ar trebui să se acorde prioritate siturilor care nu dăunează zonelor cu biodiversitate ridicată pe uscat și pe mare. Protecția naturii trebuie să ghideze amenajarea spațiului terestru și maritim, în interacțiune cu planificarea sistemelor energetice și cu modelarea care stă la baza acestora. Schimbul activ de informații și colectarea de date privind impactul asupra biodiversității pot reduce la minimum riscurile. Abordările integrate, cum ar fi infrastructurile în concordanță cu natura, trebuie să fie actualizate și promovate ca noi bune practici.

Din nefericire, proiectul de revizuire a PNIESC continuă să propună proiecte hidroenergetice vechi și foarte controversate care, în ciuda impactului masiv asupra biodiversității, ar aduce doar un plus nesemnificativ la viitorul mix energetic.

Armonizarea legislativă privind utilizarea biomasei în sectorul energetic

WWF propune o serie de îmbunătățiri legislative pentru a fi luate în considerare în procesul de revizuire a PNIESC din România.

La nivel național, lipsesc statistici clare privind utilizarea și potențialul real al biomasei, iar cadrul legislativ național în acest domeniu duce la incertitudini în ceea ce privește încadrarea anumitor resurse, cum ar fi lemnul de foc, utilizat pe scară largă, mai ales în

Supported by:

on the basis of a decision
by the German Bundestag

mediul rural, în categoria biomasă⁴. Printre soluțiile propuse de WWF se numără unificarea terminologiei. De exemplu, Ordinul nr. 1534/2016 folosește atât "sortiment", cât și "categorie de biomasă", ceea ce duce la interpretări divergente. Se recomandă utilizarea exclusivă a termenului "categorie de biomasă".

Modelele de documente de proveniență și trasabilitate pentru materiile prime din biomasă forestieră nu sunt prevăzute în legislația existentă specifică în domeniul energiei, ceea ce determină dificultăți în evaluarea valorii probatorii a acestor documente. În plus, metodologiile actuale nu prevăd condiții suplimentare pentru documentele de proveniență a biomasei importate sau a celei provenite din schimburi intracomunitare, ceea ce poate duce la vulnerabilități în asigurarea trasabilității biomasei din aceste surse.

De asemenea, legislația existentă nu specifică o ordine de prioritate pentru utilizarea categoriilor de biomasă pe baza principiului utilizării în cascadă (care acordă prioritate reutilizării deșeurilor de lemn din industria mobilei și a produselor din lemn în funcție de dimensiune), a ciclului de carbon al diferitelor materii prime sau a principiului economiei circulare. Se recomandă definirea și operaționalizarea clară a utilizării în cascadă a biomasei în legislația națională relevantă și în politicile publice, începând cu PNIESC, precum în cazul Codului Silvic și al transunerii RED III⁵.

Cadrul juridic actual nu prevede metode de determinare a conținutului de umiditate al biomasei⁶, ceea ce poate duce la dificultăți în evaluarea sau determinarea valorii calorice a biomasei utilizate. Cadrul legislativ actual nu conține obligații explicite, proceduri clare sau sancțiuni pentru control, ceea ce duce la vulnerabilități în ceea ce privește trasabilitatea biomasei. Aceste vulnerabilități ar putea fi reduse la minimum dacă ar fi adoptat și pus în aplicare un mecanism bazat pe cantități estimate de biomasă forestieră, similar celui adoptat prin Ordinul nr. 1446/2023 pentru biomasa rezultată din deșeuri industriale și municipale. Un astfel de mecanism ar impune producătorilor de SRE-E să prezinte o declarație de cantități estimate către Structura Teritorială competentă înainte de a utiliza biomasa, corelată cu obligația Structurii

⁴ Definiția prevăzută de Ordinul nr. 1534/2016 pentru biomasa provenită din silvicultură și industriile conexe, pentru care se eliberează certificate de origine, se înțelege astfel:

a) fracțiunea biodegradabilă a produselor rezultate din prelucrarea primară și secundară pe teritoriul României a lemnului - coajă, rumeguș, aşchii rezultate din prelucrare, capete, tocătură din liniile de profilare, resturi de lemn, rezultate în urma prelucrării sau reciclării materialului lemnos și/sau a produselor din lemn, inclusiv din import, care nu se încadrează în categoria materialelor lemnoase, conform prevederilor legale în vigoare, precum și material lemnos declasat în incinta proprie ca urmare a procesului tehnologic de prelucrare a materialului lemnos;

b) tocătură de lemn, provenită numai din categoriile cuprinse la lit. a).

⁵ Cu referire la Directiva (UE) 2023/2413 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 octombrie 2023 de modificare a Directivei (UE) 2018/2001, a Regulamentului (UE) 2018/1999 și a Directivei 98/70/CE în ceea ce privește promovarea energiei din surse regenerabile și de abrogare a Directivei (UE) 2015/652 a Consiliului

⁶ Conținutul scăzut de umiditate al biomasei crește puterea calorică, sporind eficiența arderii și reducând în același timp emisiile produse în timpul procesului de ardere.

PROIECT
COFINANȚAT
DE PROGRAMUL
LIFE AL UNIUNII
EUROPENE

Supported by:

on the basis of a decision
by the German Bundestag

Teritoriale de a efectua inspecții pe durata utilizării acestor cantități estimate. Această abordare ar permite verificarea conformității cantităților de biomasă specificate în documentele furnizate de producătorii de SRE-E cu cantitatea reală de biomasă utilizată efectiv în instalația de producere a energiei electrice. Pentru a asigura o aliniere legislativă clară, ar putea fi benefică și modificarea legislației existente (de exemplu, Hotărârea Guvernului nr. 497/2020) prin includerea unei secțiuni dedicate biomasei generate din silvicultură și din industriile conexe care poate fi utilizată în producția de energie electrică.

Această secțiune ar putea include trimiteri la actele normative deja adoptate cu privire la biomasă, pentru a oferi o imagine de ansamblu a cadrului de reglementare aplicabil și, în plus, ar putea avea propriile reglementări care să abordeze aspectele nereglementate sau slab reglementate în legislația existentă. O astfel de secțiune va contribui la o mai bună interpretare sistematică a normelor juridice cuprinse în acte legislative separate adoptate de-a lungul timpului și, în același timp, poate contribui la obiectivul principal de îmbunătățire a mecanismului de control al trasabilității biomasei (origine, circulație, comercializare, depozitare etc.). Armonizarea terminologiei juridice poate preveni generarea unor probleme de interpretare a anumitor prevederi legale, cu implicații în ceea ce privește stabilirea condițiilor minime și obligatorii legate de proveniența biomasei și valoarea probatorie a documentelor de trasabilitate.

Legislația de aprobare/autorizare a instalațiilor nu detaliază biomasa provenită din silvicultură și industriile conexe și nici elementele esențiale privind utilizarea și controlul acestora. În plus, informațiile privind tipurile de combustibili utilizați pentru producția în cogenerare nu se regăsesc în documentația necesară pentru calificarea capacităților de producere a energiei electrice în cogenerare.

Etichetarea specifică a energiei electrice indică doar categoriile generale ale originii energiei electrice vândute, și anume tipurile de surse de energie primară (de exemplu, cărbune, energie nucleară, gaze naturale, petrol, alte surse convenționale, energie hidroelectrică, energie eoliană, biomasă, energie solară sau, după caz, alte surse regenerabile), fără a face distincție între tipurile de biomasă (de exemplu, biomasă primară sau alte tipuri de materie primă) utilizate ca sursă de energie primară. Acesta este, de asemenea, un aspect pe care WWF recomandă să fie luat în considerare în viitoarele modificări legislative, precum și în planificarea integrată în cadrul proiectului revizuit al PNIESC.

În plus, este necesară reglementarea unor măsuri care să asigure respectarea pragurilor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și a criteriilor de durabilitate, așa cum prevăd articolul 25 și articolul 29, alin. (6) - (13), din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 163/2022. În prezent, din legislația existentă privind autorizarea și

PROIECT
COFINANȚAT
DE PROGRAMUL
LIFE AL UNIUNII
EUROPENE

Supported by:

on the basis of a decision
by the German Bundestag

controlul instalațiilor care utilizează biomasă forestieră nu reiese clar cum se aplică aceste dispoziții.

Aprovizionarea cu biomasă

În ceea ce privește aprovizionarea cu biomasă, WWF România recomandă ca revizuirea PNIESC să includă o măsură dedicată pentru implementarea principiului utilizării în cascadă a lemnului⁷. De asemenea, ar trebui să promoveze, de exemplu prin stimulente financiare, utilizarea lemnului cu umiditate scăzută. Adoptarea principiului utilizării în cascadă permite utilizarea optimă a acestei resurse. În plus, ar trebui inițiate campanii de sensibilizare a consumatorilor pentru a educa publicul cu privire la importanța practicilor de utilizare a biomasei cu emisii reduse de dioxid de carbon.

Opțiunile alternative la utilizarea biomasei forestiere pot include trecerea la alte tehnologii de energie regenerabilă și, în cazul în care se dovedește că astfel de opțiuni nu sunt fezabile la nivel local, producția durabilă de surse locale de biomasă, precum reziduurile agricole⁸.

În conformitate cu articolul 29 alineatul (7b) din RED III, România trebuie să includă detalii specifice în PNIESC actualizat. Aceste detalii includ o evaluare a disponibilității biomasei forestiere interne în scopuri energetice în perioada 2021-2030, o evaluare a modului în care utilizarea anticipată a biomasei forestiere pentru producția de energie se aliniază cu obiectivele și bugetele țării noastre pentru anii 2026-2030 și o descriere a măsurilor și politicilor naționale care vor asigura armonizarea cu aceste obiective și bugete.

De asemenea, Comisia Europeană remarcă absența acestor detalii în PNIESC și recomandă: *"Să se includă o evaluare a aprovizionării interne cu biomasă forestieră în scopuri energetice în perioada 2021-2030, în conformitate cu criteriile de durabilitate consolidate de la articolul 29 din Directiva (UE) 2018/2001, astfel cum a fost modificată. Să includă o evaluare a compatibilității utilizării preconizate a biomasei forestiere pentru*

⁷ "Atunci când elaborează scheme de sprijin pentru bioenergie, Statele Membre ar trebui, prin urmare, să ia în considerare oferta durabilă disponibilă de biomasă pentru utilizări energetice și neenergetice și menținerea rezervoarelor de carbon și a ecosistemelor forestiere naționale, precum și principiile economiei circulare și ale utilizării în cascadă a biomasei și ierarhia deșeurilor stabilită în Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului. În conformitate cu principiul utilizării în cascadă, biomasa lemnoasă ar trebui să fie utilizată în funcție de valoarea adăugată economică și de mediu cea mai ridicată, în următoarea ordine de priorități: 1) produse pe bază de lemn, 2) prelungirea duratei de viață a acestora, 3) reutilizare, 4) reciclare, 5) bioenergie și 6) eliminare. În cazul în care nicio altă utilizare a biomasei lemnoase nu este viabilă din punct de vedere economic sau adecvată din punct de vedere ecologic, recuperarea energiei contribuie la reducerea producției de energie din surse neregenerabile."

⁸ WWF susține doar utilizarea biomasei locale obținute prin gestionarea durabilă a pădurilor, cu un impact redus asupra biodiversității, iar exploatarea trebuie să se facă în mod eficient.

Supported by:

on the basis of a decision
by the German Bundestag

producția de energie cu obligațiile României în temeiul Regulamentului LULUCF revizuit, în special pentru 2026-2030, împreună cu măsurile și politicile naționale pentru a asigura această compatibilitate. Să includă măsuri suplimentare de promovare a producției durabile de biometan, având în vedere potențialul și producția durabilă de biogaz/biometan a României, profilul său de consum de gaze naturale și infrastructura existentă, precum și utilizarea digestatului și aplicațiile carbonului biogenic.”

În concordanță cu ținta LULUCF, WWF România subliniază, de asemenea, necesitatea de a se asigura că aprovizionarea cu biomasă în România se aliază cu obiectivele mai largi ale PNIEESC. Interconectarea adecvată a gestionării biomasei cu ținta LULUCF este esențială pentru a menține o abordare echilibrată a sechestrării carbonului și a reducerii emisiilor. Această integrare asigură faptul că aprovizionarea cu biomasă contribuie în mod pozitiv la obiectivele generale ale României în materie de climă și sustenabilitate.

Comisia Europeană, în recomandările sale către Guvernul României⁹ privind PNIEESC revizuit, subliniază, de asemenea: "Stabilirea unei căi concrete pentru atingerea obiectivului național LULUCF, astfel cum este definit în Regulamentul (UE) 2018/841, în special având în vedere revizuirea inventarelor naționale de gaze cu efect de seră ale României. Să includă măsuri suplimentare în sectorul LULUCF, detaliind calendarul și domeniul de aplicare al acestora și cuantificând impactul preconizat al acestora, pentru a se asigura că absorbția gazelor cu efect de seră este aliniată în mod eficient la obiectivul de eliminare netă al UE pentru 2030 de -310 MtCO₂eq și la obiectivul de eliminare specific țării de -2380 ktCO₂eq, astfel cum este definit în Regulamentul (UE) 2018/841."

Electricitate și încălzire

WWF România susține implementarea de măsuri și obiective care încurajează în mod activ utilizarea surselor de energie regenerabilă, atât în producția de energie electrică, cât și în cea termică. Guvernul României își propune să reducă ponderea biomasei în consumul final brut de energie în sectorul de încălzire și răcire, de la 97% în 2020 la 64% în 2030, cu o pondere a energiei regenerabile în sectorul de încălzire și răcire care va crește ușor pentru a ajunge la 36,3% în 2030, iar obiectivul pentru ponderea SRE în încălzirea urbană este de a ajunge la 8,5% în 2030, în principal prin creșterea utilizării pompelor de căldură și a energiei solare termice.

WWF România critică obiectivul inițial de a atinge o pondere a energiei din surse regenerabile (SRE) în consumul final brut de cel puțin 36,3% până în 2030 ca fiind lipsit

⁹ https://commission.europa.eu/system/files/2023-12/Recommendation_draft_updated_NECP_Romania_2023.pdf

Supported by:

on the basis of a decision
by the German Bundestag

de ambiție, având în vedere potențialul vast de decarbonizare și electrificare în sectorul rezidențial. Opinia noastră este aliniată cu evaluarea Comisiei care reiterează acest aspect, afirmând în mod explicit necesitatea unui obiectiv sporit al surselor de energie regenerabilă (SRE) pentru a ajunge la cel puțin **41%** până în 2030. În plus, Comisia solicită un plan cuprinzător pe termen lung care să se întindă pe parcursul următorului deceniu, cu o viziune care să ajungă până în 2040, cuprinzând obiective specifice pentru tehnologiile inovatoare în materie de energie regenerabilă și sub-obiective pentru clădiri, industrie și combustibili regenerabili.

Un aspect notabil al recomandării este accentul pus pe dezvoltarea viabilă a prosumatorilor, precum și pe facilitarea comunităților energetice, subliniind importanța abilitării consumatorilor de a-și produce propria energie regenerabilă. În forma supusă dezbaterii publice, proiectul de revizuire a PNIESC ratează însă oportunitatea de a propune politici și măsuri menite să promoveze rolul comunităților locale de energie regenerabilă pentru a contribui la punerea în aplicare a obiectivelor privind energia regenerabilă. În același timp, nu sunt incluse măsuri privind gestionarea cererii și reconfigurarea rețelei de distribuție. Fără acestea, realizarea tehnică a creșterii numărului de prosumatori și de comunități energetice nu poate fi realizată.

Proiectul de revizuire a PNIESC solicită elaborarea unui plan național cuprinzător pentru tranziția la surse alternative de căldură, așa cum se subliniază în P&M 37 - Creșterea ponderii pompelor de căldură. Din nefericire, aceasta este o prezentare generală a unui program fără detalii complete privind politicile și măsurile, și nu există informații suplimentare disponibile cu privire la un calendar specific sau la indicatorii de progres. Includerea unei adoptări pe scară largă și accesibilă financiar a pompelor de căldură pentru a diminua dependența de sursele de căldură tradiționale, adesea poluante, este un pas esențial pentru reducerea impactului asupra mediului și îmbunătățirea calității aerului în România.

România își propune să atingă o pondere minimă de 34% de energie regenerabilă în consumul final brut de energie până în 2030. Proiecțiile guvernamentale indică faptul că, până în 2025, acest procent va ajunge la 32%, urmând să crească în continuare la 36,3% până în 2030. Se preconizează că ponderea surselor de energie regenerabilă (SRE) în sectorul energiei electrice va ajunge la 55,8% până în 2030, ca urmare a construcției de noi capacități SRE, în special în domeniul producerii de energie eoliană și solară.

În ciuda faptului că biomasa este considerată o sursă de energie poluantă cu impact asupra sectorului LULUCF, traiectoria estimată a cererii de bioenergie, separată în energie termică și electrică, relevă o triplare a obiectivului pentru energia electrică produsă din biomasă. Se preconizează că acest obiectiv va crește de la 4% în 2019 la 12% în 2030, ceea ce reprezintă o creștere de la 160 ktep în 2019 la 481 ktep în 2030.

Supported by:

on the basis of a decision
by the German Bundestag

O triplare similară a obiectivului pentru energia electrică obținută din biomasă este prezentată în P&M 27, care se concentrează pe creșterea capacității interne de biomasă și biogaz prin CHP și CCGT. Această măsură include o creștere anuală de 10 MW până în 2050 prin noi centrale (CHP) pe bază de biomasă. Aceasta implică stimulente de la bugetul de stat și mobilizarea unor cantități suplimentare de biomasă, atât din potențialul intern, cât și din importuri din țări terțe. Necesitatea triplării obiectivului privind energia electrică produsă din biomasă și a creșterii capacității instalate cu o creștere anuală de 10 MW nu este justificată nicăieri în textul Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice.

Eficiența energetică

WWF România subliniază importanța promovării capacităților individuale de stocare a energiei și a înființării de comunități energetice. Această măsură are ca scop promovarea unui sistem eficient de stocare a energiei, oferind indivizilor și comunităților locale instrumentele de care au nevoie pentru a gestiona și stoca energia în mod eficient, și creând astfel o infrastructură energetică mai rezistentă și mai durabilă.

În plus, având în vedere presiunile de extindere a rețelelor de transport la scară largă, și importanța eficientizării costurilor, este esențială implementarea principiului "eficiența energetică înainte de toate" care are ca scop prioritizarea eficienței energetice și evitarea risipei de energie. În ceea ce privește rețelele, acest principiu indică acordarea priorității economiilor de energie față de investițiile în infrastructura energetică, optimizarea infrastructurii energetice existente și, în consecință, reducerea la minimum a pierderilor de energie. Aplicarea sa este reiterată în Directiva privind eficiența energetică din 2023. Varianta revizuită a PNIESC ar trebui să integreze mai bine acest principiu, în ceea ce privește deciziile privind infrastructura energetică, planificarea și dezvoltarea rețelelor. Deși va fi nevoie de o capacitate mai mare a rețelei, fără a lua în considerare necesitatea reducerii cererii de energie, apelurile pentru "mai multe rețele" nu conduc, la soluții optime din punct de vedere economic, social sau ecologic. De asemenea, punerea accentului corespunzător pe nivelul sistemului de distribuție, cu flexibilitate din partea cererii și soluții digitale, va contribui la reducerea expansiunii sistemului de transport. Proiectul de revizuire a PNIESC ar trebui să ia în considerare necesitatea unui echilibru îmbunătățit între rețelele de distribuție și cele de transport, cu o coordonare între operatorii de sistem de distribuție (DSO) și operatorii de sistem de transmisie (TSO), care ar trebui să permită o mai bună utilizare a rețelei electrice existente, extinzând în același timp capacitatea rețelelor de a încorpora sursele regenerabile de energie.

PROIECT
COFINANȚAT
DE PROGRAMUL
LIFE AL UNIUNII
EUROPENE

Supported by:

on the basis of a decision
by the German Bundestag

Cu toate acestea, investițiile necesare în infrastructura noastră energetică au și un cost și este extrem de important ca aceste costuri să fie abordate în mod echitabil. În prezent, costul trecerii la modelul prosumator este transferat consumatorilor, prin intermediul facturilor. Costurile de îmbunătățire a rețelelor de distribuție trebuie optimizate. O responsabilitate importantă a Guvernului României este de a menține energia la prețuri accesibile prin schimbări structurale (nu prin măsuri de urgență, nepotrivite pentru această sarcină și care nu rezolvă problema sărăciei energetice pe termen mai lung).

În lipsa unor programe detaliate, a unor termene specifice și a unor indicatori de performanță, este puțin probabil să fie atinse obiectivele și etapele prezentate în PNIESC revizuit pentru 2030, care vizează reducerea ponderii consumului final de energie de la 33% în 2019 la 30% până în 2030, în special în sectorul clădirilor. Ratele anuale de renovare preconizate sunt planificate să crească treptat de la 0,69% la 3,39% între 2021 și 2030. Deși se anticipează că aceste rate de renovare progresivă vor duce la o reducere de sprijin de 9% a consumului final în 2030 (0,83 Mtoe) și la o reducere cumulativă de 24% a emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) din 2021 până în 2030, atingerea obiectivului ambițios de reducere cu 65% a consumului final în 2050 (6,14 Mtoe) și de reducere cumulativă de 80% a emisiilor de GES din 2021 până în 2050 pare o provocare în lipsa unor planuri mai detaliate și mai realiste.

Dintre cele 3,5 milioane de gospodării din România care se bazează pe lemnul de foc pentru încălzire și gătit, majoritatea folosesc biomasă cu umiditate ridicată, ineficientă și poluantă în locuințe repartizate ineficient din punct de vedere energetic. Prin urmare, este esențial să se găsească soluții adaptate, cum ar fi stimulente financiare care să sprijine izolarea locuințelor pentru îmbunătățirea eficienței energetice, instalarea de noi sisteme de înaltă eficiență sau modernizarea sistemelor de încălzire existente, pentru a spori eficiența energetică a locuințelor mai vechi. Prin renovarea și îmbunătățirea eficienței energetice a gospodăriilor îmbătrânite, se îmbunătățesc simultan condițiile de trai și se reduce consumul de energie. Astfel de măsuri de intervenție structurală ar trebui să completeze măsurile existente de tip reducere a prețurilor, care sunt în vigoare în prezent, pentru a îmbunătăți accesibilitatea energiei pentru consumatorii vulnerabili.

În plus, recomandăm cu tărie elaborarea unor standarde de performanță energetică mai stricte, ca urmare a punerii în aplicare a viitoarei Directive privind performanța energetică a clădirilor. Aceste standarde, împreună cu investițiile în eficiența energetică, sunt esențiale pentru reducerea consumului de energie în toate sectoarele, inclusiv în procesele industriale.

Nu în ultimul rând, WWF pledează pentru desfășurarea de campanii de informare și conștientizare pentru a educa publicul larg cu privire la soluțiile și alternativele de sprijinire a eficienței energetice. Prin intermediul acestor campanii, cetățenii și

PROIECT
COFINANȚAT
DE PROGRAMUL
LIFE AL UNIUNII
EUROPENE

Supported by:

on the basis of a decision
by the German Bundestag

companiile pot fi conștientizate pentru a putea lua decizii care să contribuie la reducerea consumului de energie.

Sărăcia energetică și comunitățile energetice

Sărăcia energetică este un efect crucial al deciziilor politice care gestionează criza energetică și ghidează tranziția energetică, insuficient abordat în PNIESC revizuit. În acest caz, unicul obiectiv al autorităților este de a stabili un sistem informatizat mai echitabil și mai eficient de acordare a subvențiilor energetice de către autoritățile administrației publice locale. Din păcate, chiar și pentru această măsură insuficientă, nu sunt disponibile informații detaliate privind un calendar concret sau indicatori de progres. În proiectul de revizuire a PNIESC se menționează că se așteaptă ca implementarea programului pentru consumatorii vulnerabili, împreună cu măsuri de eficiență energetică, să îmbunătățească semnificativ indicatorul "Incapacitatea de a încălzi gospodăria la un nivel adecvat", de 15,2% din populația României fără a se preciza o țintă de reducere pentru orizontul de timp 2030. Altfel spus, varianta publicată a PNIESC revizuit nu ține cont de recomandările Comisiei Europene pentru România, *"Dezvoltarea în continuare a abordării de combatere a sărăciei energetice prin includerea unei evaluări a situației gospodăriilor afectate în prezent și indicarea unui obiectiv de reducere specific și măsurabil, astfel cum se prevede în Regulamentul (UE) 2018/1999, ținând cont de Recomandarea (UE) 2023/2407 a Comisiei. Furnizarea de detalii suplimentare cu privire la măsurile existente și potențiale de abordare a sărăciei energetice și la resursele financiare dedicate din perspectiva atât a politicii sociale (accesibilitate), cât și a măsurilor energetice structurale, în special în ceea ce privește accesul la eficiența energetică, renovarea clădirilor și energia regenerabilă."*

Abordarea problemelor specifice fiecărei țări este esențială în lupta împotriva sărăciei energetice. În ciuda unui mix energetic foarte diversificat în comparație cu alte țări europene, precum și a scăderii prețurilor pe piața energetică, în România prețurile la energie au fost cele mai ridicate raportat la puterea de cumpărare, de la criza energetică încoace. Această situație se datorează stabilirii de către autoritățile române a unui plafon care rămâne fix și ridicat fără a ține cont de realitatea pieței. În România, există un preț reglementat, inclusiv la producție, care în condițiile unor prețuri foarte mici pe piața energetică europeană, nu are sens. Plafonul de preț ar trebui să fie un instrument flexibil, corelat cu realitatea pieței sau prevăzut ca o limită maximă de protecție, lăsând astfel consumatorilor români beneficiul unor prețuri mai mici, dacă piața permite.

PROIECT
COFINANȚAT
DE PROGRAMUL
LIFE AL UNIUNII
EUROPENE

Supported by:

on the basis of a decision
by the German Bundestag

WWF-România pledează pentru echitate socială și respectarea angajamentelor de mediu ale României legate de utilizarea lemnului de foc. Ne exprimăm astfel îngrijorarea cu privire la faptul că prețurile la lemnul de foc sunt plafonate fără o compensare adecvată, ceea ce duce la complicații pe piață. Această măsură a avut deja un impact negativ asupra accesibilității populației la lemnul de foc, ceea ce a dus la creșterea comerțului ilegal cu lemn, la evaziune fiscală și la utilizarea nesustenabilă a lemnului de calitate superioară, contribuind astfel la creșterea emisiilor de carbon.

Implementarea unui plafon de preț pentru lemnul de foc a declanșat o multitudine de consecințe negative, afectând în special zonele rurale, unde o parte substanțială a populației se bazează pe lemnul de foc pentru încălzire. Această reglementare a determinat o reducere a disponibilității lemnului de foc, a crescut costurile reale suportate de consumatori și a generat preocupări legate de poluare, ca urmare a utilizării de lemn de calitate inferioară. Având în vedere aceste provocări, WWF România propune o abordare cuprinzătoare pentru a soluționa această problemă, care include acordarea de subvenții condiționate pentru aprovizionarea responsabilă cu lemn de foc, investiții în infrastructura forestieră, îmbunătățirea cadrului de reglementare legală pentru a combate recoltarea ilegală de lemn și inițierea de programe financiare menite să promoveze adoptarea unor produse pe bază de lemn mai eficiente. În consecință, WWF-România subliniază necesitatea ca PNIESC revizuit să abordeze provocările specifice cu care se confruntă țara noastră și contextul comunităților locale, în special consumatorii vulnerabili.

În urma adoptării primului PNIESC, au fost adoptate mai multe acte normative care se adresează în mod direct sau sunt relevante pentru consumatorii vulnerabili de energie. Cu toate acestea, cel mai relevantă este Legea nr. 226/2021, care stabilește măsuri de protecție socială pentru consumatorii vulnerabili de energie. Din păcate, acestei legi îi lipsesc normele de punere în aplicare și bugetele privind eficiența energetică a gospodăriilor consumatorilor vulnerabili. În plus, măsurile de tip plafonare și reducere a prețurilor oferă doar soluții temporare pentru un segment de persoane afectate de sărăcia energetică. Este important ca varianta revizuită a PNIESC să prezinte o definiție a sărăciei energetice, cea a consumatorilor vulnerabili, în conformitate cu definiția din Directiva privind eficiența energetică¹⁰. În urma formulării unei definiții și a unor criterii clare de identificare a celor care trăiesc în sărăcie energetică, sunt necesare măsuri structurale pentru a aborda dimensiunile cu multiple fațete ale sărăciei energetice la nivel național, inclusiv sprijinirea persoanelor vulnerabile prin compensare integrală

¹⁰ "sărăcie energetică" înseamnă lipsa accesului unei gospodării la servicii energetice esențiale, în cazul în care aceste servicii asigură niveluri de bază și standarde decente de viață și sănătate, inclusiv încălzire adecvată, apă caldă, răcire, iluminat și energie pentru alimentarea aparatelor, în contextul național relevant, al politicii sociale naționale existente și al altor politici naționale relevante, cauzată de o combinație de factori, inclusiv cel puțin lipsa accesibilității financiare, insuficiența veniturilor disponibile, cheltuieli energetice ridicate și eficiența energetică scăzută a locuințelor;

Supported by:

on the basis of a decision
by the German Bundestag

pentru a se implica în tranziția energetică prin măsuri precum: îmbunătățirea eficienței energetice la domiciliu, îmbunătățirea accesului la rețele inteligente și mini rețele, reformarea rețelei de distribuție pentru a permite integrarea mai multor surse de energie regenerabile descentralizate etc.

WWF România a recomandat o soluție concretă prin introducerea unui program de schimb de sobe vechi, "Rabla pentru Sobe", cu costuri de sobe și instalarea acestora complet subvenționate pentru familiile care se confruntă cu sărăcia energetică. Acest program urmărește înlocuirea sobelor tradiționale ineficiente cu sobe cu eficiență energetică ridicată. O astfel de tranziție nu numai că asigură o mai bună eficiență energetică, dar ajută și la reducerea costurilor cu energia la nivelul gospodăriilor.

Pentru a obține o abordare mai durabilă și mai localizată a energiei regenerabile și în special a utilizării biomasei, WWF România recomandă implicarea comunităților locale. Aceste comunități pot juca un rol esențial în elaborarea de soluții locale pentru utilizarea biomasei. Prin împuternicirea regiunilor locale de a prelua controlul asupra resurselor lor de biomasă, România își poate reduce simultan amprenta asupra mediului și poate stimula dezvoltarea economică la nivel comunitar.

Comunitățile energetice lucrează pentru dezvoltarea unui sistem energetic descentralizat, regenerabil, curat și eficient, având în centrul său cetățenii. Ca atare, aceste comunități au un mare potențial de sprijinire a eliminării treptate a combustibililor fosili, sporind în același timp rezistența la creșterea prețurilor la energie și la dependența de importuri, contribuind la eforturile locale pentru energie regenerabilă și economii de energie, precum și la sprijinirea dezvoltării economice locale.

În timp ce proiectul de revizuire a PNIESC menționează ocazional comunitățile energetice, acesta nu abordează principalele bariere în calea înființării și funcționării acestora. Astfel, deși la nivelul legislației primare este creat un cadru legat de aceste comunități, în realitate, în România nu există comunități energetice operaționale, care să se poată baza pe o producție proprie de energie. Acest fapt se datorează absenței legislației secundare bazată pe o evaluare sistemică a barierelor existente în țara noastră. Legislația națională prevede că autoritățile administrației publice centrale competente, autoritățile administrației publice locale în condițiile articolelor 8 și 9 din Legea serviciului public de alimentare cu energie termică nr. 325/2006 (cu modificările și completările ulterioare), precum și ANRE, au obligația de a contribui, în funcție de specificul domeniului de activitate, la asigurarea unui cadru favorabil pentru promovarea și facilitarea dezvoltării comunităților de energie regenerabilă. Acest lucru nu se întâmplă în practică, fiind necesare măsuri legislative mai ferme, cu termene de realizare, măsuri de finanțare aferente și chiar sancțiuni. O altă barieră importantă care încetinește dezvoltarea comunităților energetice din România este lipsa de finanțare și de fonduri accesibile, orientate și consecvente. PNIESC revizuit este un cadru foarte

PROIECT
COFINANȚAT
DE PROGRAMUL
LIFE AL UNIUNII
EUROPENE

Supported by:

on the basis of a decision
by the German Bundestag

bun pentru a planifica o astfel de abordare, o oportunitate care nu este valorificată în versiunea curentă a Planului. Acesta trebuie să integreze programe și instrumente care să ofere sprijin financiar nerambursabil, permițând un model de afaceri funcțional, în etapele inițiale de înființare și dezvoltare a comunităților energetice. În plus, finanțarea nerambursabilă și opțiunile de finanțare (de exemplu, împrumuturi sociale) la nivel de proiect sunt necesare pentru a atrage cetățenii în acest tip de inițiative locale. România ar trebui să utilizeze mai eficient varietatea de fluxuri de finanțare ale UE pentru a pune în aplicare astfel de măsuri.

Investițiile hidroenergetice propuse

Din nefericire, proiectul de revizuire a PNIESC continuă să propună instalarea și punerea în funcțiune, până în 2050, a 8 proiecte hidroenergetice vechi și foarte controversate, care ar aduce la viitorul mix energetic doar o capacitate cumulată de 304 MW. Aceste proiecte sunt controversate nu doar din perspectiva impactului de mediu semnificativ, ci și din perspectiva contribuției nesemnificative la sistemul energetic. Mai mult decât atât, capacitățile hidroenergetice incluse în PNIESC (P&M 24) - AHE Livezeni-Bumbești, AHE Pașcani (pe Siret), AHE Cornetu – Avrig (pe Olt), AHE Surduc-Siriu, AHE Cosmesti – Movileni (pe Siret), AHE Răstolița, AHE Cerna-Belareca, AHE Izbiceni-Dunăre (Islaz) au necesitat crearea unui cadru legislativ permisiv (OUG 175/2022 pentru stabilirea unor măsuri privind obiectivele de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice în curs de execuție, precum și a altor proiecte de interes public major care utilizează energie regenerabilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative) paralel/care încalcă cadrul legislativ care a transpus Directivele Natura 2000 și Directiva Cadru privind Apa în România, și care nu ar permite finalizarea și punerea în funcțiune a acestor investiții.

Proiectele hidroenergetice respective au fost planificate cu zeci de ani în urmă și abandonate de-a lungul timpului din motive economice, de profitabilitate, de eficiență și impact major asupra mediului, acestea fiind în mare parte localizate pe ultimele sectoare naturale de râuri din România, astfel că nu pot reprezenta la momentul actual o componentă serioasă a unui astfel de document strategic. Mai mult, analizele tehnice și economice ale acestora investiții nu au mai fost actualizate și nu mai corespund momentului prezent, iar unele dintre investiții au fost chiar declarate ilegale de către justiția română (vedeți cazul AHE Livezeni-Bumbești, care a fost oprit în 2017, după ce Curtea de Apel București a anulat autorizațiile de construire).

Investițiile hidroenergetice enumerate în PNIESC nu respectă principiul DNSH (do no significant harm) și nici nu prezintă o evaluare de la caz la caz, astfel cum prevede

Supported by:

on the basis of a decision
by the German Bundestag

legislația UE, deși sunt planificate în zone foarte valoroase nu doar pentru biodiversitatea lor, ci și pentru serviciile ecosistemice pe care le oferă oamenilor.

Reamintim că, România se află deja în procedura de infringement pentru încălcarea sistemică a legislației UE încă din anul 2015¹¹, pentru autorizarea și construirea de centrale hidroelectrice mici. În plus, în luna noiembrie 2023 Comisia Europeană a trimis o scrisoare suplimentară României¹², care nu face decât să confirme faptul că procedurile de avizare ale amenajărilor hidroelectrice se fac într-un mod superficial, și permit distrugerea râurilor de munte ale României furnizând cantități insignifiante de energie electrică.

WWF a atras atenția în mod repetat asupra faptului că producerea de energie poate fi cu adevărat curată numai în condițiile în care măsuri solide de evitare și conservare a biodiversității sunt implementate în mod corespunzător. În loc să promoveze hidrocentrale mici care încalcă principiul DNSH și legislația de mediu a UE, PNIESC trebuie să propună evaluarea urgentă potențialul de re tehnologizare a infrastructurilor existente și să prioritizeze astfel de investiții, care ar putea, să îmbunătățească producția și stocarea energiei, fiind în același timp benefice și pentru natură (ex. prin refacerea conectivității laterale și longitudinale a râurilor, facilitarea distribuției sedimentelor, etc).

În concluzie, WWF România consideră că daunele provocate naturii în urma finalizării unor astfel de proiecte vor fi disproporționate raportat la beneficiile modeste aduse în sectorul energetic și la fel ca și în cazul altor documente strategice anterioare solicităm eliminarea lor din versiunea finală a PNIESC. Argumente punctuale care solicităm a fi luate în considerare în cadrul procedurii SEA:

Investiția AHE Bumbesti - Livezeni (65 MW) afectează întreg Parcul Național Defileul Jiului și situl Natura 2000 ROSCI0063 Defileul Jiului cu care se suprapune, încălcând legislația conservării naturii din România și Europa fapt confirmat de faptul că investiția a fost oprită în 2017, după ce Curtea de Apel București a anulat autorizațiile de construire. Mai mult decât atât, în anul 2020, Curtea de Apel București prin Hotărârea nr. 140214 a anulat Hotărârea Guvernului nr. 1032/2018 privind aprobarea amplasamentului și declanșarea procedurilor de expropriere a imobilelor proprietate privată aferentă liniei electrice pentru racordarea la sistemul energetic a acestei amenajări hidroenergetice. Finalizarea acestui proiect va modifica în mod ireversibil peste 30 de km în toată zona Defileului reducând debitul actual al râului cu până la 85%, cu un impact negativ major asupra speciilor și habitatelor dependente de debite și conectivitate. În acest sens, chiar Studiul de evaluare adecvată pentru

¹¹ https://wwf.panda.org/wwf_news/?248033/EC-starts-an-infringement-procedure-against-Romania-on-small-hydropower

¹² Comisia solicită României să remedieze deteriorarea unui corp de apă legată de construirea de centrale hidroelectrice mici https://romania.representation.ec.europa.eu/news/apa-comisia-solicita-romaniei-sa-remedieze-deteriorarea-unui-corp-de-apa-legata-de-construirea-de-2023-11-16_ro

Supported by:

on the basis of a decision
by the German Bundestag

Strategia Energetică a României 2019-2030, cu perspectiva anului 2050¹³ confirmă faptul că realizarea centralei hidroelectrice de pe râul Jiu are un grad de sensibilitate foarte mare în ceea ce privește impactul asupra sitului Natura 2000 ROSCI0063 Defileul Jiului.

AHE Pașcani, pe Siret (12 MW) este un proiect început în 1985, iar la momentul actual este abandonat. Dacă acest proiect ar fi finalizat ar presupune distrugerea completă a unei porțiuni din Valea Siretului, încălcându-se Directiva Cadru privind Apa (afectarea semnificativă a unui corp de apă, un sector din râul Siret). În plus, este public cunoscut faptul că proiectul presupune costuri pe MW foarte mari, fiind deci nerentabil.¹⁴

AHE Cornetu – Avrig, pe Olt (55 MW) este de fapt un proiect pentru a cărui stopare s-a mobilizat un număr semnificativ de cetățeni¹⁵ și care, dacă s-ar finaliza ar duce la distrugerea completă a râului Olt în zona Pasului Turnu Roșu, zonă de referință pentru cadrul natural al României și al Europei. Este vorba de sectoare de râu pentru protecția cărora a fost desemnat situl Natura 2000 "Oltul Mijlociu - Cibin – Hârtibaciu". În cazul acestui proiect chiar studiul privind impactul asupra corpului de apă (SEICA) a concluzionat impactul semnificativ asupra corpului de apă.

AHE Surduc - Siriu (55 MW) este un proiect care va conduce la secarea râului Bâsca Mare, proiect a cărui stopare a cerut-o comunitatea internațională în anii anteriori¹⁶ și a cărei legalitate este disputată în prezent în fața instanțelor de judecată (acordul de mediu fiind emis fără o evaluare adecvată în pofida faptului că unele captări sunt localizate în sit Natura 2000).

AHE Cosmești – Movileni, pe Siriu (38 MW) presupune distrugerea unui sector din situl Natura 2000 "Lunca Siretului Inferior". Iar Agenția pentru Protecția Mediului Galați a emis pentru acest proiect decizia de respingere nr. 603/2016.

AHE Răstolița (35 MW) este un proiect început în urmă cu 30 de ani, care prevede în urma uzinării debite minime doar pentru uz uman, nu și pentru ecosisteme. Proiectul presupune atât captarea prin aducțiuni separate a mai multor cursuri de apă: Ilva Mare, Valea Bradului, Donca, Bistra, Gălăoia Mică, Gălăoia Mare și Vișa (unele rămânând chiar fără debit de servitute), cât și distrugerea completă a râului Răstolița, în amonte de baraj cursul său urmând a fi înlocuit cu un lac de acumulare, iar în aval să fie secat. Apa din acumulare ar fi derivată prin munte printr-o conductă de 8,5 km până la centrală, de unde ar ajunge direct în râul Mureș. În cazul în care această investiție va fi finalizată, ar afecta negativ starea ecologică a cel puțin 10 corpuri de apă, dintre care 8

¹³ Versiunea rev.05/ Iulie 2019, elaborat de firma KVB Consulting & Engineering, Tabelul 14 Analiza impactului asupra siturilor Natura 2000 intersectate de obiectivele SRE, pe baza claselor de sensibilitate și magnitudine.

¹⁴

<https://www.ziaruldeiasi.ro/stiri/ping-pong-intre-giganti-cu-cea-mai-mare-investitie-din-judet-facuta-din-fonduri-publice-164016.html>

¹⁵ <https://campaniamea.decluc.ro/petitions/salvati-oltul-in-pasul-turnu-rosu>

¹⁶ https://balkanriverdefence.org/wp-content/uploads/2019/04/Basca-Mare_Romania_open_letter.pdf

Supported by:

on the basis of a decision
by the German Bundestag

vor fi grav deteriorate și astfel va fi încălcat principiul nedeteriorării stabilit de Directiva Cadru Apă. Acest aspect este confirmat de mai multe studii de specialitate, iar cel mai recent chiar de Studiul de evaluare adecvată la Strategia Energetică a României 2019-2030, cu perspectiva anului 2050¹⁷, care confirmă faptul că realizarea centralei hidroelectrice Răstolița are un grad de sensibilitate mare în ceea ce privește impactul asupra sitului Natura 2000 ROSPA0133 Munții Călimani și foarte mare asupra sitului Natura2000 ROSCI0019 Călimani Gurghiu.

AHE Cerna - Belareca (15 MW) presupune devierea în aducțiune spre Cerna a debitului râului Belareca, unul dintre cele mai valoroase râuri din țară. Se încălcă deci nu doar Directiva Cadru privind Apa, ci și Convenția Europeană a Peisajului.

AHE Izbiceni - Dunăre, Islaz (29 MW) presupune deteriorarea semnificativă a mai multor situri Natura 2000. Proiectul a fost discutat inclusiv la Conferința Ramsar din 2012, de la București, pentru că are un impact semnificativ negativ asupra sitului Ramsar "Confluența Olt Dunăre". În plus, Agenția Națională pentru Protecția Mediului a respins proiectul prin Decizia nr. 4/2015.

Listă de abrevieri

PNIESC - Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice
ANRE - Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei
DSO - Operatorii de sistem de distribuție
TSO - Operatorii de sistem de transmisie
SRE - Surse Regenerabile de Energie
SRE-E - Surse Regenerabile de Energie în sectorul Energiei Electrice
BMWK - Ministerului Federal German pentru Afaceri Economice și Acțiuni Climatice
LULUCF - Exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură
DNSH - Do no significant harm
CHP - Centrală de cogenerare (Combined Heat and Power)
CCGT - Centrală Electrică cu Ciclu Combinat (Combined Cycle Gas Turbine)
GES - Gaze cu Efect de Seră
SEA - Evaluarea strategică de mediu
RED III - Directiva energiei regenerabile
AHE - Amenajare hidroenergetică
UE - Uniunea Europeană
WWF - World Wildlife Fund for Nature
SEICA - Studiul de evaluare a impactului asupra corpului de apă

¹⁷ Versiunea rev.05/ Iulie 2019, elaborat de firma KVB Consulting & Engineering, Tabelul 14 Analiza impactului asupra siturilor Natura 2000 intersectate de obiectivele SER, pe baza claselor de sensibilitate și magnitudine.

Supported by:

on the basis of a decision
by the German Bundestag

on the basis of a decision
by the German Bundestag